

zení č. 652/19 sb. z. a n. účinná ustanovení § 132 zákona o pojišťovací smlouvě, jež v odstavci prvním praví, že obmyšlená osoba nabývá, není-li ve smlouvě ustanoveno jinak, nároku na plnění pojistitele dostavením se pojistné příhody. Než otázku tu netřeba v souzeném sporu řešiti, ano jde v něm jen o to, k jakému plnění se zavázal pojistník (žalovaný) proti obmyšlené osobě. Pro tu otázku jest rozhodným pouze obsah smlouvy, uvedený v předloženém časopisu. Podle toho prohlásil žalovaný, že pojistil u pojišťovací akciové společnosti S. předplatitele časopisu pro případ smrtelného úrazu předplatitelů na 4.000 Kč, a slíbil pozůstalým, že jim pojišťovna S. podle pojišťovací smlouvy vyplatí do 14 dnů pojištěnou jistinu. Nezavázal se tudíž sám k osobnímu zaplacení pojistné jistiny, ba ani neprojevil, že ručí předplatitelům za výsledek, totiž za to, že pojišťovna pojistnou sumu pozůstalým vyplatí. Nejde tudíž ani o záruční smlouvu podle § 880 a) druhá věta obč. zákona. Ale i kdyby o ní šlo, plynula by z ní jen povinnost žalovaného k plnému zadostiučinění, když pojišťovna neplní, nikoliv povinnost k přímému osobnímu zaplacení pojištěné jistiny. — Plné zadostiučinění jest náhradou škody (§ 1323 obč. zák.), ale o tu žalující strana nežaluje, nýbrž požaduje zaplacení pojistné sumy tak, jako by se byl žalovaný sám přímo k placení zavázal. Onu záruku by nebylo lze ani vykládati bezpodmínečně v tom smyslu, že žalovaný ručí za výsledek i tehdy, když pojišťovna důvodně odepře placení. Neboť smlouva pojistníka s předplatiteli, otištěná v časopise, se výslovně odvolává na pojišťovací smlouvu, a bylo lze proto záruku za výsledek, kdyby o ní šlo, vyložiti jen tak, že pojistník jest povinen plným zadostiučiněním jen tehdy, když pojišťovna v odporu s podmínkami, ujednanými v pojišťovací smlouvě, se zdráhá plniti. Že pojišťovna odepírá plnění bezdůvodně, nebylo ani tvrzeno.

Čís. 14390.

Proti zápuřčí žalobě knihovního vlastníka stavby na vyklizení téže může se žalovaný brániti námitkou, že nabytí naturálního vlastnictví stavby. Nezáleží na tom, že námitka byla opřena o předpis § 418 obč. zák., jestliže ve skutkovém přednesu žalovaného jsou obsaženy zákonné předpoklady nabytí naturálního vlastnictví podle § 372 obč. zák.

(Rozh. ze dne 22. května 1935, Rv I 853/35.)

Žalobce domáhal se na žalovaném vyklizení truhlářské dílny, ježto prý žalovaný užívá dotčené dílny bez právního důvodu. Proti tomu bránil se žalovaný námitkou, že se stal vlastníkem truhlářské dílny, že ji postavil s vědomím a za souhlasu žalobcova vlastním materiálem a nákladem, a to z části na pozemku žalobcově a z části na pozemku, který sám koupil od souseda a jen formálně dal připsati do vlastnictví žalobcova; že žalobce sám při stavbě dílny mu pomáhal, a že později dokonce slíbil, že mu v příčině pozemku, na němž stojí dílna, podepíše listinu, schopnou knihovního vkladu práva vlastnického.

První soud uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody :

Žalobce domáhal se na žalovaném kromě vyklizení strojovny, umístěné v domě, o čemž již bylo právoplatně rozhodnuto, též vyklizení truhlářské dílny s půdou, která jest ve zvláštní budově vystavěné u tohoto domu, ježto prý žalovaný užívá dotčené dílny bez právního důvodu. Proti tomu bránil se žalovaný námitkou, že se stal vlastníkem truhlářské dílny, že ji postavil s vědomím a za souhlasu žalobcova vlastním materiálem a nákladem, a to z části na pozemku žalobcově a z části na pozemku, který sám koupil od souseda a jen formálně dal připsati do vlastnictví žalobcova; že žalobce sám při stavbě dílny mu pomáhal, a že později dokonce slíbil, že mu v příčině pozemku, na němž stojí dílna, podepíše listinu, schopnou knihovního vkladu práva vlastnického.

Nezáleží na tom, že žalovaný ve svém přednesu uvedl, že se stal podle § 418 obč. zák. vlastníkem vystavěné budovy i s pozemkem, neboť na procesní straně jest jen, aby přednesla skutkový podklad nároku neb obrany, kdežto podřadí skutkový přednes příslušnému předpisu, není úkolem strany, nýbrž úkolem soudu (srv. na př. rozh. č. 10565 sb. n. s.). Po právní stránce je v přednesu žalovaného obsažena námitka, že nabytí ke stavbě naturálního vlastnictví, o němž pojednávají §§ 372—374 obč. zák., a k jehož nabytí stačí platný titul a držba k vydržení způsobilá, t. j. pořádná, pravá a bezelstná (srv. rozh. č. 13091 sb. n. s.). O tom svědčí tvrzení žalovaného, že dílny používal vždy výhradně sám, že si žalobce v příčině dílny nikdy nějaké ingerence neosoboval, a že naopak mu slíbil podpis na listinu pro knihovní vklad práva vlastnického. Při právním posouzení věci jest vycházeti ze skutkových zjištění, že truhlářská dílna byla vystavěna na pozemku žalobci do knihovního vlastnictví připsaném, že stavbu dílny prováděl žalovaný za vědomí a souhlasu žalobcova jako stavebník, že obě sporné strany přispěly ke stavbě vlastní prací a daly pro ni stavební hmoty, a to žalobce cihly, že díl stavebního pozemku koupil žalovaný od sousedů P-ch, že jej se souhlasem žalobcovým dal tomuto do knihovního vlastnictví připsati, že žalobce sám stavební pozemek vyměřoval a když žalovaný žalobci prohlásil, že by se chtěl státí knihovním vlastníkem dílny, byl s tím žalobce srozuměn, a že tuto přípověď ještě jednou později učinil. Z těchto zjištěných skutečností dospěly nižší soudy, posuzující případ jen s hlediska § 418 obč. zák. k různému právnímu závěru. Kdežto prvý soud usoudil, že šlo o stavbu společnou, a že tu nejsou předpoklady nabytí vlastnictví podle § 418 posl. věta obč. zák., dospěl odvolací soud k opačnému názoru a vyslovil, že žalovaný se stal podle § 418 obč. zák. vlastníkem budovy, a že žalobce může na žalovaném požadovati jen obecnou hodnotu za půdu, na níž byla postavena. V příčině výkladu ustanovení § 418 posl. věta obč. zák. nelze schváliti názor odvolacího soudu, neboť ustanovení to předpokládá, že se nestala předběžná smlouva o stavbě na pozemku, a neplatí pro případy, kde stavba se děje podle úmluvy s vlastníkem půdy, jak tomu právě bylo v souzeném případě (srv. rozh. č. 8034 sb. n. s.). Přes to však nelze vyhověti dovolání, neboť rozsudkový výrok odvola-

cího soudu jest správný. Běží tu o žalobu zápůrčí podle § 523 obč. zák., kterouž hájí žalobce svobodu svého vlastnictví proti bezprávnému prý zásahu se strany žalovaného. Při žalobě té stačí, dokáže-li žalobce jednak své vlastnictví, jehož neobmezenost pojmově a podle zákona se sama rozumí (§§ 354 a 366 obč. zák.), a jednak čin rušební (srv. rozh. č. 10653 sb. n. s.). Pozemek, na němž dílna stojí, je v knihovním vlastnictví žalobcově, a žalovaný dílny již od mnoha let k provozování své živnosti truhlářské užíval. Bylo tedy na žalovaném, aby prokázal právo obmezující vlastnictví žalobcovo, čili aby prokázal, že užívá dílny na základě právního důvodu. V příčině té uplatnil žalovaný podle skutkového svého přednesu obranu domnělého vlastnictví podle § 372 obč. zák., a bylo již také svrchu vyloženo, že je nerozhodné, že žalovaný namítal, že nabyt vlastnictví ke sporné dílně podle § 418 posl. věta obč. zák., a že také nižší soudy jen touto spornou otázkou se obíraly. Že proti žalobě zápůrčí jest možno brániti se námitkou držby pořádné, pravé a bezelstné, čili námitkou naturálního vlastnictví, dovodil nejvyšší soud zevrubně v rozhodnutí č. 8520 sb. n. s. Žalovaný postavil si na pozemku žalobcově s vůlí a za vědomí žalobce jako knihovního vlastníka pozemku truhlářskou dílnu, a dílny té až do podání žaloby za souhlasu žalobcova k výkonu svého řemesla užíval. Tím jsou po právní stránce splněny veškeré předpoklady domnělého vlastnictví podle § 372 obč. zák., t. j. jak platný titul, tak i bezelstnost a pravost držby. Podle § 372 obč. zák. jest pokládati takového držitele za pravého vlastníka proti každému držiteli, který nemůže udati buď žádného titulu, nebo jen důvod slabší. Běží tedy v souzeném případě jen o to, kdo má silnější důvod, zda žalobce jako knihovní vlastník, či žalovaný jako vlastník naturální. Ježto jen tento může vykonávati obsah práva vlastnického, jak je vymezen v §§ 354 a 362 obč. zák. (srov. také Randa-Kasanda »Právo vlastnické« str. 295 a pozn. 13), nutno přiznati silnější důvod držby žalovanému, čímž je prokázán i tento právní předpoklad naturálního vlastnictví podle § 372 obč. zák.

Čís. 14391.

Paragraf 1 zákona ze dne 22. února 1934 čís. 34 Sb. z. a n. o dočasných opatřeních v exekučním a konkursním řízení proti nezaměstnaným platí i pro útraty sporu a exekuce jako příslušenství vymáhané pohledávky, ať vznikly před či po 28. únoru 1934, platí-li pro hlavní pohledávku samu.

(Rozh. ze dne 22. května 1935, R II 227/35.)

Exekuční soud vzav za prokázáno, že povinný je nezaměstnaným ve smyslu § 4 (2) zák. čís. 34/34 sb. z. a n., povolil k jeho žádosti odklad dražby nemovitosti na dobu po 31. prosinci 1934. Re-kursní soud zamítl návrh povinného na odklad dražby, pokud exekuce byla vedena i pro část úroků a útrat vzniklých po 28. únoru 1934. Důvody: Ustanovení zákona ze dne 22. února 1934 čís. 34 sb. z. a n. neplatí podle § 2 c) o pohledávkách, které proti dlužníku vznikly po dni, kterého tento zákon nabyl účinnosti. Zákon ten nabyl účinnosti